

kultúrával való ellátásának egy sajátos területe, melyhez az eszközöket a neveléstörténet területéről vesszük. Ez a helyzet ma is, és ilyen értelemben elképzelhető ez a most végső határig elmenő csökkentés is, mely az egész egyetemes és magyar neveléstörténetből rendkívüli válogatással néhány olyan fejezetet emel ki, amely azért még egyetemi előadási szintre aspirálhat (éppen ezért kell lemondani mindenféle történeti folyamatosságról, teljességről, sőt a főfejezetek nagy részéről is).

A módszertanról. A magam részéről teljesen egyetértek a módszertan olyan értelmezésével, amelyet az előterjesztés tartalmaz, ill. a legmegfelelőbbnek jelez. Nemcsak a magam személyében, hanem a Pedagógiai Tudományos Intézet módszertani osztálya és általában az Intézet nevében is kifejezhetem egyetértésünket egy olyan megfogalmazással és egyáltalán felfogással, amely szerint a szakmódszertan elsősorban az illető szaktárgy pedagógiája. Mivel előttem már BAKONYI elvtárs is ugyanígy nyilatkozott, mégpedig a KPTI nevében, azt gondolom, hogy a Pedagógiai Bizottság maga is kifejezésre juttathatja egyetértését a módszertanok ilyen felfogásával. Véleményem szerint ebben a kérdésben ma már — legalábbis mérvadó pedagógiai körökben, intézményekben, az elmélet képviselőinél — megvan a kívánatos elvi egység, és most már ideje lenne a megfelelő konzekvenciákat is levonni ebből az elvi egységből. Ma már talán kevésbé kérdéses az, hogy milyen elvi állásponton állunk a szakmódszertanok szükséges fejlesztését, fejlődési irányát illetően; viszont kérdéses, hogy a különböző egyetemeken és főiskolákon e felfogás jegyében dolgozzák-e ki a különböző szakmódszertanok tematikáját, e felfogásnak megfelelően adják-e elő: illetőleg, hogy mindenütt, ahol szakmódszertani kutatás folyik, a kutatómunka ugyanezen felfogás jegyében áll-e. Legalábbis az utóbbira, a különböző főiskolai tanszékeken folyó kutatásokra nézve elmondható, hogy csak csekély mértékben állnak összhangban ezzel a felfogással.

Zibolen Endre :

Tapasztalata szerint a pedagógusképzésben a neveléstudomány előadását kétféleképpen is egyaránt eredményesen lehet felépíteni. Az egyik lehetőség a hallgatóság tapasztalataiból való kiindulás útja, tehát a hallgatók emlékeinek (gyermekkorukról, neveltetésükről őrzött benyomásainak) és mindennapos tapasztalataiknak elemzése, felhasználása az oktatás folyamatában. A másik a pedagógiai problémák történeti megközelítése.

Tudomása szerint akkori munkahelye, a Testnevelési Főiskola az egyetlen tanárképző intézmény volt, ahol az 1949—50-es években is változatlanul záró kollégiumként szerepelt a neveléstörténet. Ugyanakkor párhuzamosan a Gyógy-pedagógiai Tanárképző Főiskolán is előadta a tárgyat, mégpedig az érvényes program szerint neveléstörténeti megalapozással. A kétféle eredmény összehasonlítása indítja arra a megállapításra, hogy a neveléstörténetből való kiindulás csak akkor válik igazán termékennyé, ha anyagát elég gazdagon dokumentálva, belterjesen adhatjuk elő. Mivel erre jelenleg az egyetemi tanárképzésben mód nincsen: egyetért az előterjesztésben foglalt felépítéssel.

A tervezet egészét illetően az a véleménye, hogy megadja a lehetőséget a tanárjelöltek számára nélkülözhetetlen alapvető pedagógiai tájékozottság megszerzésére. Az előirányzott órakeretben és a hallgatóság előzetes ismereteinek hiányában azonban nem haladhatja meg a „szakmai instrukció” szint-

jét. Arra nem nyújt biztosítékot, hogy a hallgatók tanulmányaik során akárcsak egyszer is betekintést nyerjenek az alkotó neveléstudományi munkába. (Színvonalas alkotás lehet egy bevezető-áttekintő jellegű előadás vagy jegyzet is, az ebben rejlő teljesítményt azonban a dolog természete szerint csak a szakemberek tudják kellően méltányolni.) Az átlagos egyetemi hallgatóra főként az olyan előadásnak van szuggesztív hatása, ahol a tudományos eredmények létrejötteknek útját mennél több szakaszán tudja végig követni.

A tanárképzés adott helyzetében egyetlen megoldást tud javasolni: *kötelező jelleggel választható kollégiumok beiktatását.*

A hallgatók többségének szemében tudományos „rangja” szaktárgyának van. Ez iránt érdeklődnek, legtöbbször itt látják későbbi előhaladásuk egyetlen útját is. Pedig a leendő tanárnak elméleti munkára, szakirodalmi tevékenységre sokszor tágabb lehetősége nyílnék a pedagógia — különösen a szaktárgyi módszertan — területén, mint választott tudományának körében. (Meg is érződik egyes publikációkon a rendszeres pedagógiai alapvetés hiánya!)

Különösen szűkre zárja az előírányzott óraterv, a neveléstörténet előadásának kereteit. Ebben a keretben, összesen mintegy 24—28 órában teljesen lehetetlen az egyetemes neveléstörténet áttekintését és hazai pedagógiai múltunk megismerését egyszerre nyújtani. Elvész tehát a pedagógus hivatástudat nevelésének egyik fontos eszköze.

Ugyanakkor a magyar neveléstörténet kellő mélységű és marxista szemléletben való megismerésének a közvetlen iskolai munka körét túllépő jelentősége is lenne. Folyóirataink — irodalmi és kulturális folyóirataink is — arról tanúskodnak, hogy van érdeklődés neveléstörténeti kérdések iránt. Rendszeresen közölnek is ilyen adalékokat: a szerzők többnyire pedagógusok. A közlemények jelentős részének tudományos színvonala azonban nem kielégítő. Néha még adataikban sem megbízhatóak. A helyes szemléletű, a történelmi materializmus eredményeit tárgyára jól alkalmazó írás meg éppenséggel ritka. *Ha már úgylis spontán teremnek a magyar neveléstörténeti dolgozatok, nem lenne üdvösebb, ha mennél több szerző értené igazán feladatát? Márpedig az önálló magyar neveléstörténeti kollégium megszüntetésével a tanárképzés keretében a helyzet ebből a szempontból előreláthatóan inkább romlani fog.*

ДАЛЬНЕЙШЕЕ РАЗВИТИЕ ПРЕПОДАВАНИЯ ПЕДАГОГИИ, ПСИХОЛОГИИ И СПЕЦИАЛИЗИРОВАННОЙ МЕТОДИКИ В УНИВЕРСИТЕТАХ

В Комитете педагогики Академии Наук Венгрии председатель Комитета изложил изменения, которые с целью усовершенствования подготовки преподавательских кадров в настоящее время осуществляются в университетах по вышеуказанным трем областям. После вступительного доклада председателя Комитета, члены Комитета вносили критические замечания и предложения.

FURTHER DEVELOPMENT OF PEDAGOGIC, PSYCHOLOGICAL AND TECHNICAL-METHODOLOGICAL TEACHING ON HUNGARIAN UNIVERSITIES

In the Pedagogic Committee of the Hungarian Academy of Sciences the President of the Committee reviewed the changes which are realized at present in order to improve university training of teachers in the three domains referred to in the title. The introductory address of the President of the Committee is followed by the critical remarks and suggestions of the Members.